

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.07.1997, sp. zn. 2 Cdon 1571/96, ECLI:CZ:NS:1997:2.CDON.1571.1996.1

Číslo: 28/1998

Právní věta:

Jestliže stejnopis rozhodnutí doručený účastníku řízení je zčásti nebo dokonce zcela nečitelný pro opotřebenost reprodukční techniky, jíž bylo k jeho vyhotovení užito, jde o jinou zřejmou nesprávnost rozhodnutí, k níž došlo zjevným selháním osoby, za jejíž účasti byl stejnopis vyhotovován. V takovém případě je na místě postup podle ustanovení § 164 o. s. ř. To platí za předpokladu, že z doručovaného stejnopisu je patrné, že vůbec jde o soudní rozhodnutí.

Týká-li se oprava pouze odůvodnění rozhodnutí, nemá opětovné doručení opraveného stejnopisu rozhodnutí na běh lhůty k podání odvolání žádný vliv.

Je-li poučení o možnosti podat odvolání nečitelné, lze podat odvolání do 3 měsíců (§ 204 odst. 2 o. s. ř.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.07.1997

Spisová značka: 2 Cdon 1571/96

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Rozhodnutí soudu

Předpisy: 99/1963 Sb. § 164
§ 204 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud v Novém Jičíně rozsudkem z 20. 3. 1995, čj. 6 C 85/93-22, zamítl žalobu na určení, že kupní smlouva, uzavřená mezi prodávající M. S. a kupujícím L. H. dne 25. 9. 1969, registrovaná bývalým státním notářstvím 30. 12. 1969, je v části, podle níž jsou pozemky kupujícímu darovány, neplatná a že žalobci tyto pozemky (ve výroku specifikované) nabývají dnem právní moci rozsudku do spoluvlastnictví rovným dílem.

Odvolání, kterým se žalobce A) domáhal zrušení rozsudku, jakož i odvolání žalobkyně B), požadující změnu rozsudku tak, aby kupní smlouva byla v části, kterou byly žalovanému sporné pozemky

darovány, zrušena, pak Krajský soud v Ostravě usnesením z 30. 11. 1995, sp. zn. 42 Co 109/95, podle § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř. odmítl. Odvolací soud své úvahy založil na zjištění, že žalobci A) byl napadený rozsudek doručen 10. 5. 1995, kdy jej převzal zástupce žalobce, a žalobkyně B) rozsudek převzala 11. 5. 1995; lhůta k podání odvolání tedy žalobci A) uplynula 25. 5. 1995 a žalobkyni B) dne 26. 5. 1995. Odvolání, podané žalobcem A) na poštu dne 7. 6. 1995, tudíž – stejně jako odvolání, které dne 12. 9. 1995 podala osobně u soudu žalobkyně B) – soud shledal opožděným.

Dále odvolací soud poukázal na to, že soud prvního stupně usnesením z 24. 8. 1995, čj. 6 C 85/93-44, zmeškání lhůty k podání odvolání proti rozsudku žalobcům neprominul. Toto usnesení nabylo vůči žalobkyni B) právní moci 20. 9. 1995 a ve vztahu k žalobci A) bylo potvrzeno usnesením Krajského soudu v Ostravě z 30. 11. 1995, sp. zn. 42 Co 108/95.

Proti usnesení odvolacího soudu, které nabylo právní moci dne 15. března 1996, podal žalobce A) dovolání, které odůvodnil tím, že proti usnesení Krajského soudu v Ostravě z 30. 11. 1995, sp. zn. 42 Co 108/95, podal dovolání, v němž soudu vytkl právní pochybení. Usuzoval, že vyhoví-li dovolací soud dovolání proti tomuto usnesení, pak platí, že usnesením z 30. 11. 1995, sp. zn. 42 Co 109/95, odvolací soud právně pochybil také. Domáhal se proto zrušení napadeného usnesení a vrácení věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolání bylo přípustné (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neboť bylo podáno proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu, jímž bylo odvolání odmítnuto – § 238a odst. 1 písm. e) o. s. ř. Dovolání přitom bylo podáno včas, osobou oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a splňuje formální i obsahové znaky předepsané ustanovením § 241 odst. 2, věty první, o. s. ř.; dovolatel byl řádně zastoupen advokátem (§ 241 odst. 1 a 2 o. s. ř.).

Dovolatel uplatnil též způsobilý dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., jímž lze vytýkat, že usnesení odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nejvyšší soud svým usnesením dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Dovolací soud posuzuje z úřední povinnosti pouze vady vyjmenované v § 237 o. s. ř. a jiné vady řízení, pokud měly za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je oprávněn rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden, přičemž je vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 1 a 3 o. s. ř.).

Uvedené vady řízení nebyly v dovolání namítány a z obsahu spisu nevyplývají; předmětem dovolacího přezkumu je tudíž jen přezkoumání správnosti právního závěru odvolacího soudu o tom, že odvolání žalobce A) je opožděné.

Dovolatel tvrdí, že napadené usnesení neobstojí, bude-li zrušeno usnesení téhož soudu ve věci jeho návrhu na prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání. Z obsahu spisu vyplývá, že dovoláním proti usnesení odvolacího soudu z 30. 11. 1995, sp. zn. 42 Co 108/95, se Nejvyšší soud věcně nezabýval a usnesením z 28. 11. 1996, sp. zn. 2 Cdon 977/96, je jako nepřipustné odmítl. Jestliže však je v dovolání vysloven předpoklad, že argumenty, jimiž dovolatel brojí proti onomu druhému usnesení, povedou i ke zrušení tohoto usnesení, je nutno tyto argumenty považovat za důvody dovolání (§ 241 odst. 3 o. s. ř.) proti usnesení o odmítnutí odvolání; jiným způsobem ostatně dovolatel toto usnesení nezpochybnil.

Dovolatel především namítá, že stejnopis rozsudku soudu prvního stupně byl jeho zástupci doručen 10. 5. 1995 sice s čitelným "petitem," avšak se zčásti zcela nečitelným a zčásti obtížně čitelným

odůvodněním. Dále s poukazem na ustanovení § 157 odst. 3 o. s. ř. uvádí, že kvalifikované odvolání lze podat jen při znalosti důvodů, které soud k rozhodnutí vedly, a že řádným vyhotovením rozsudku se rozumí i jeho čitelné vyhotovení, včetně zdůvodnění. Upozorňuje, že rozsudek bez zbytečného odkladu vrátil soudu prvního stupně se žádostí o zaslání čitelného stejnopisu a odvolání podal bezprostředně po obdržení stejnopisu nového. Soudu prvního stupně vytká, že měl dostatek času vyhotovit čitelný stejnopis rozsudku a odeslat jej zpět i bez případného navrácení patnáctidenní lhůty k odvolání, avšak neučinil tak.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Dovolateli lze přisvědčit, tvrdí-li, že kvalifikované odvolání je možno podat jen při znalosti důvodů, které soud k rozhodnutí vedly, a že řádným vyhotovením rozsudku se rozumí i jeho čitelné vyhotovení, včetně odůvodnění (srov. též § 205 odst. 1 a § 157 odst. 2 o. s. ř.). Zákon ovšem ve svých důsledcích spojuje započetí běhu lhůty k podání odvolání (§ 204 odst. 1 o. s. ř.) i s doručením takového rozsudku, jenž je ve svých důvodech nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost, nebo proto, že je odůvodněn nedostatečně, eventuálně neobsahuje odůvodnění vůbec (srov. § 221 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.), jakož i s doručením rozsudku trpícího chybami v psaní, v počtech či jinými zřejmými nesprávnostmi (§ 164 o. s. ř.). Opačný přístup by totiž zbavoval jistoty ty účastníky řízení, kteří rozhodnutí soudu akceptovali (aniž by se ovšem výslovně vzdali práva odvolání), bez ohledu na to, zda a jak bylo odůvodněno. O zrušení rozsudku (byť nepřezkoumatelného) je odvolací soud povolán rozhodnout až po uplynutí lhůty k podání odvolání (srov. § 209 o. s. ř. in fine), tedy ve smyslu § 204 odst. 1 o. s. ř. po řádném doručení rozsudku. Z ustanovení § 164, věty druhé, o. s. ř. zase vyplývá, že lhůta k podání odvolání se účastníku "navrací" (počíná znovu běžet) při doručení opravného usnesení, tedy pouze je-li opravována zřejmá nesprávnost ve výroku rozsudku (srov. též rozhodnutí uveřejněné pod č. 37/1969 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů).

Pro další úvahy o správnosti úsudku o opožděnosti odvolání je určující zejména posouzení, jakou povahu má vada, pro niž žalobce A) vrátil stejnopis rozsudku soudu prvního stupně a žádal o zaslání kopie nové, kteréžto posouzení je vyjádřeno závěrem, co se rozumí onou "nečitelností" kopie rozsudku.

Nepřezkoumatelnost rozsudku je projevem toho, že ačkoliv soud prvního stupně vyhotovil rozhodnutí zamýšleným způsobem, ve svém výsledku je toto rozhodnutí nesrozumitelné či nedostatečně odůvodněné a tudíž po věcné stránce nepřezkoumatelné; o tento případ v posuzované věci zjevně nejde. Jiné povahy oproti tomu jsou zřejmé chyby v psaní a v počtech, jakož i jiné zřejmé nesprávnosti rozsudku. Z kontextu ustanovení § 164, věty první, o. s. ř., plyne, že musí jít o pochybení zcela zřejmé, k němuž došlo zjevným a okamžitým selháním buď v duševní nebo mechanické činnosti osoby, za jejíž účasti došlo k vyhlášení nebo vyhotovení rozsudku a které je pro každého snadno poznatelné (srovnej např. rozhodnutí uveřejněné pod č. 37/1969 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů). Pochybení, o jehož opravu jde, se přitom může týkat jak originálu písemného vyhotovení rozsudku, tak jeho stejnopisů.

Jak je patrné z onoho vráceného stejnopisu rozsudku (č. l. 30-32 spisu), jakož i z výtky žalobce A) na adresu soudu prvního stupně, uplatněné v rámci odvolání proti usnesení o neprominutí zmeškání lhůty k podání odvolání (č. l. 50 p. v.), rozhodný stejnopis byl vyhotoven prostřednictvím počítačové tiskárny. Jestliže stejnopis rozhodnutí, doručенý účastníku, je zčásti nebo dokonce zcela nečitelný pro opotřebenost reprodukcí techniky, již bylo k jeho vyhotovení užito (opotřebená páska v tiskárně počítače a pod.), jde o jinou zřejmou nesprávnost rozhodnutí, k níž došlo zjevným selháním osoby, za jejíž účasti byl stejnopis vyhotovován (tím, že tato osoba nevěnovala dostatečnou pozornost kvalitě reprodukováného textu a nevyměnila opotřebenou součást reprodukcího zařízení, která

měla na výslednou podobu stejnopisu rozhodující vliv). V takovém případě je na místě postup podle § 164 o. s. ř. To vše platí za samozřejmého předpokladu, že z doručovaného stejnopisu je patrné, že vůbec jde o soudní rozhodnutí. Řečené logicky ústí v závěr, že přípis z 12. 5. 1995 (č. l. 29), jímž zástupce žalobce A) žádá o “zaslání nové čitelné kopie” a současně vrací “nečitelnou kopii”, měl být podle svého obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) posuzován jako návrh na opravu zřejmé nesprávnosti rozsudku a tak s ním též mělo být naloženo.

Podle obsahu spisu soud prvního stupně reagoval na ono podání tím, že dal 22. 5. 1995 pokyn k zajištění “zřetelnějšího vyhotovení” rozsudku, které bylo zástupci žalobce A) doručeno 2. června 1995 (viz doručka u č. l. 33 spisu p. v.), byť současně učinil ve spisu záznam, že “jde zčásti o účelové tvrzení” a “za technický stav zařízení odpovídá správa soudu” (viz č. l. 33 spisu p. v.). K otázce čitelnosti se soud prvního stupně vyslovuje též ve výše citovaném usnesení o neprominutí zmeškání lhůty k podání odvolání (č. l. 44-46). Připouští tu, že “opis písemného vyhotovení rozsudku ... není nejlepší čitelnosti”, uvádí ovšem, že “v žádném případě nejde o nečitelné vyhotovení” a že “výrok rozsudku je zcela čitelný i v původním vyhotovení”; shodné stanovisko v potvrzujícím usnesení (č. l. 61-63) zaujal i odvolací soud.

Za této situace spočívá nesprávný postup soudu prvního stupně v tom, že si ve spolupráci s žalobcem neujasní, proti kterým pasážím dotčeného stejnopisu rozsudku jeho obecně formulovaná výtka o nečitelnosti kopie směřuje. Jestliže by se totiž tato námitka měla týkat i výroku rozhodnutí, tedy logicky též označení účastníka v záhlaví, ovlivňuje-li toto označení i výrok (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 67/1995 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), pak by ji nebylo lze zhojit pouhým zasláním nového stejnopisu rozsudku, nýbrž jen vydáním opravného usnesení (případně vydáním usnesení, jímž se návrh na opravu stejnopisu rozsudku v dotčeném rozsahu zamítá). Běh odvolací lhůty mohla ovlivnit též nečitelnost poučení o opravném prostředku (viz § 157 odst. 1 o. s. ř.), která by v případě, že by poučení nebylo včas opraveno (vyjádřeno v čitelné formě), umožňovala podání odvolání ve lhůtě tříměsíční (§ 204 odst. 2 o. s. ř.).

Žalobce A) sám však v pozdějších fázích řízení možnost, že by se jeho podání týkalo záhlaví rozsudku, jeho výroku nebo poučení o opravném prostředku, vylučuje. V odvolání proti usnesení o neprominutí zmeškání lhůty (č. l. 49-50) označuje dotčený stejnopis rozsudku pouze za “obtěžně čitelný a místy nečitelný” a uvádí, že “výrok rozsudku byl čitelný” (tamtéž). V dovolání (č. l. 75) pak hovoří o “čitelném petitu” (zjevně míní výrok rozsudku) a dále o tom, že se jednalo o “stejnopis rozsudku v obsáhlém zdůvodnění petitu částečně zcela nečitelný a částečně obtížně čitelný.” Své námitky tedy žalobce soustřeďuje pouze proti nečitelnosti odůvodnění. Výše popsany vadný postup soudu prvního stupně tudíž na správnost odvolacího rozhodnutí nemohl mít vliv, neboť tím, že 2. 6. 1995 doručil žalobci A) nový stejnopis rozsudku, onu tvrzenou nečitelnost odůvodnění zhojil, nehledě k tomu, že si v té době přesných požadavků žalobce na opravu zřejmých nesprávností rozsudku nemohl být vědom.

Na druhé straně, jestliže se žalobce A) domníval, že k opravě odůvodnění rozsudku (jeho vytištěním v čitelné podobě) a následnému novému doručení opraveného stejnopisu se pojí i nový běh lhůty k podání odvolání, je toto jeho očekávání ve zjevném rozporu s ustanovením § 164 o. s. ř., z něhož lze za použití argumentu *a contrario* a ve shodě s výkladem podávaným soudní praxí odvodit, že takový druh opravy nemá na běh odvolací lhůty žádný vliv. Odvolací soud proto postupoval správně, jestliže svou úvahu o běhu lhůty k podání odvolání založil na tom, že rozsudek byl žalobci A) řádně doručen již 10. 5. 1995. Za tohoto stavu je ovšem správný i závěr odvolacího soudu, že odvolání, podané žalobcem A) na poštu k přepravě 7. 6. 1995 (a tento údaj, jenž vyplývá i z doručky u č. l. 38 spisu, dovoatel nezpochybní), bylo podáno po uplynutí patnáctidenní lhůty k tomuto procesnímu úkonu zákonem určené (§ 204 odst. 1 o. s. ř.) a je ve smyslu ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř. opožděné.

Lze tudíž shrnout, že v mezích dovolacího přezkumu, daných obsahovou formulací dovolatelem uplatněného důvodu (§ 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.), se dovolateli správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo. Dovolací soud tedy, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) dovolání žalobce A) usnesením zamítl (§ 243b odst. 1 a 5 o. s. ř.).